

Hallands Spelmansförbund

Utvärdering av:
Gregers besök hos spelmanlagen

Bo Thörn
Februari 2017

Inledning

Bakgrund

Under åren 2013, 2014 och 2015 genomförde Hallands Spelmansförbund ett projekt för att fånga upp och ta tillvara den skatt av svensk folkmusik som finns i Halland. Förbundet fick bidrag från Region Halland. Under ett år och vid tio tillfällen ledde Greger Siljebo kurser för att utveckla samspel och stärka repertoaren. Drygt 50 personer har gått kurserna som varit mycket uppskattade.

Under 2016 fortsatte projektet med en annan inriktning. Förbundet ansökte om och fick 70 000 kronor från Region Halland. Greger Siljebo engagerades för att besöka de Halländska spelmannslagen. De spelmannslag som var intresserade fick själva anmäla sitt intresse.

Styrelsen för Hallands Spelmansförbund har tagit initiativ till att utvärdera Gregers besök. Med utvärderingen vill vi veta vad spelmannslagen själva tycker om dess besök. Därför har vi tagit fram en enkät som skickats till de spelmannslag som Greger besökte under 2016. Resultatet kommer att användas i vår framtida planering.

Enkäten

Enkäten skickades till kontaktpersonerna för de spelmannslag som Greger besökt.

Spelmannslagen var:

- Hällesåkers Spelmannslag
- Glädjestråk
- Skuggspel

Enkäten innehöll tre frågor samt möjlighet att lämna övriga kommentarer. Dessa handlade om:

Ledningen

Vilken är din uppfattning om kursledningen? (Tänk på kompetens, pedagogik och genomförande av besöken? Något du saknat eller vill ta bort?)

Innehållet

Vilken är din uppfattning om innehållet? (Tänk möjlighet att påverka, val av låtar, teknik och arrangemang av låtarna. Något du saknat eller vill ta bort?)

Förutsättningarna

Vilken är din uppfattning om förutsättningarna för besöken? (Tänk på saker som kostnader för spelmannslaget, tider och lokaler. Något du saknat eller vill ta bort?)

Övriga kommentarer

Något annat du vill framföra som gäller besöken eller som vill du föreslå styrelsen om framtida besök hos spelmannslagen?

Resultatet

Först redovisas svaren. Jag har gjort bearbetning av svaren med tanke på att de synpunkter och uppfattningar som spelmanslagen har ska höra ihop. Sedan lämnas korta summerande kommentarer utifrån svaren. Dessa kommentarer är mina egna.

Ledningen

Svaren

Greger har en spännande bakgrund och stort kunnande i olika musikstilar. Greger har en musikutbildning, har instruerat oss i andra instrument och i rytmik och på det sättet inspirerat hela gruppen. Pedagogisk och hög kompetens.

Bra kursledning, var mycket engagerad och proffsig. Tillförde mycket inspiration och nya tankar om rytmik. Vill ha Greger igen! Trevligt genomförd, roligt, spännande och inspirerande träffar. Mycket trevligt att ha Greger här.

Vi har haft Greger tre gånger och han har inspirerat oss, är en duktig pedagog och utmärkt spelman, som tydligt visar vad han menar med sitt undervisande. Inspirerande med Greger. Inspirerad.

Det är bra att Greger går in på detaljer och inte bara kör låt efter låt. Greger når fler när han går ut bland spelmanslagen, men kvaliteten var bättre på kursen.

Gregers besök är jättebra. Vi får lyssna på hur musiken kan låta, får övningar på hur vi tar oss vidare, och spelar ihop och lyssna till övriga i gänget. Greger har en fantastisk förmåga att få liv i trista monotona låtar. Vi fick alla en kick och spark i baken. Har fått med sig gruppen tycker jag, så att det har gett resultat. Glömde inte mig som munspelare, att det kunde bli en del fiolsnack var jag förvarnad om.

Kommentarer till svaren

Gregers kompetens och engagemang har inspirerat spelmanslagen.

Kompetensen handlar inte enbart om själva låten och tekniken för att spela den bra. Det finns andra aspekter av att spela folkmusik och av spelmannens förhållande till låtarna och folkmusiken. En annan dimension tillförs som utvecklar spelmanslagen sätt att spela folkmusik. Att mer närgående och aktivt analysera låtarna, lyssna på ett annat sätt och få hjälp med att uttrycka mer med musiken.

Innehållet

Svaren

Inför besöken har spelledare frågat gruppen vad de vill, vad de skulle vilja göra och vad de vill lära sig. Det tillsammans med vad jag själv skulle vilja ha hjälp med har utgjort det Greger fått som riktmärke att jobba med. I vårt fall, rytmik, baktakt, få till sväng på låtar, arrangera för att få med alla olika instrument, viss harmonisering, karaktär på låtar. Verktygslåda för att kunna nyttja i framtiden.

Det känns som att alla låtar blir intressanta när Greger gör dem med oss. Jag uppskattar hans sätt att göra stämmor och att disponera låtarna (dynamik osv). Det känns som låtar i vis-stil och det gillar jag.

Innehållet bra, hallandslåtar det var anledningen till att jag var med på kursen
Det är väl vi i lagen som väljer låtarna? Låtvalet är bra, ”basövningar” är jättebra, och
möjlighet till att fråga - hur gör jag? Vad är krångligt? Och att få övningar på att ta sig framåt.

Att spela efter gehör gillar dock inte alla hos oss, eftersom de är notbundna och först vill se låten svart på vitt, så detta moment bör han vara försiktig med. Kan upplevas som onödigt tragglande. (Många av våra spelmän hör dessutom dåligt och uppfattar inte nyanser.) Men lära ut låtar efter gehör hade vi inte direkt önskat, och det blev bara en låt vid varje tillfälle vad jag minns, och eftersom vi inte har noter på dem är de redan borta ur minnet. "Det är svårt att lära gamla hundar att sitta!"

Jag tycker det var mycket utvecklande med dessa träffar. Vi ville få ny inspiration och tolkning av våra låtar, gärna också påpeka betydelsen av att utveckla stråkteknik. Detta gjorde han galant. (Vi övade första gången på Bruarstregen en hel timma och fick ett fint stuk på den. Andra tillfället tog vi Rörhaugen som Greger inte kände till men gillade skarpt och även den gnuggades en hel timma och vi fick fram en härligt musikalisk tolkning.) Därefter blev det något halländskt efter gehör. Bra att man påminns då det är lätt att glömma små detaljer i låtarna.

Bra förberett tillsammans med vår spelledare! Önskemålet att få en slängpolska att svänga, det målet uppnådde vi. Tycker jag fått bra tips om hur man kan med stråken få till bra ”sväng”. ”Kursledaren” har frågat gruppen vad man ville jobba med, med vilka låtar och på vilket sätt, och detta blev också det man jobbade med, vilket var bra. Bra med stråk och rytm – övningar, t ex. baktakt. Gärna mer utav det i framtiden. Nyttigt med stråkövningar, takt och ton. Bra och lärorikt, framför allt hans idéer att testa olika tempo mot vad vi brukar vara vana. Särskilt kul med nya sätt att göra stämmor.

Jag är ganska ny spelman och detta är lite för hög nivå för mig. Ibland lite för mycket prat, önskar lite mer låtar. Gärna lite mindre prat.

Ökat friheten i spelandet. Varit nytänkande om hur man spelar olika låtar. Målsättningen att kunna spela med andra, både yngre och andra lag är utmärkt.

Jag har spelat in låtfiler med låtar, övningar osv. som jag sedan distribuerat till gruppen.

Kommentarer till svaren

Överenskommelse innan besöken har betydelse för om besöken motsvarade de behov och önskemål som spelmanlagen har. En mer genomarbetad förberedelse av förväntningar och önskemål innan besöken genomförs visar sig i bättre samstämmiga uppfattningar om att innehållet var enligt spelmanlagens önskemål. Till exempel att välja låtar, dels vad man ska göra med låtarna och hur del ska läras ut. En möjlighet att undvika missar i förväntningar kan vara att utgå från den repertoar som spelmanlaget redan har.

Balansen mellan att spela och diskutera spelandet av låtarna varierar. Deltagarna har varierande färdighet och har olika behov och intressen av att förbättra sitt tekniska spelande och av att förbättra spelandet genom att öka medvetenheten av sitt i förhållande till låtarna och spelandet. Helt klart har spelmannslagen fått stor hjälp att vidga det musikaliska genomförandet såväl genom teknik, uttryck, samspel, arrangemang och förhållningssätt.

I svaren kan man också spåra betydelsen som besöken kan ha på längre sikt. När spelmännen anger att de blir friare i spelandet, tillförs nya sätt att tänka eller spelar in enskilda instruktioner har det betydelse för hur spelmannslagen kommer att hantera låtar och spelandet framåt.

Förutsättningarna

Svaren

Kostnad, tid och lokal har varit optimalt för mig. Kostnaden är låg för en flera timmar lång fiollektion. Får gärna kosta med pedagoger.

Våra förutsättningar för Gregers besök har varit att utnyttja vår vanliga träningslokal, hyra för den utgår som vanligt för vad jag betalar.

Tiden har vi satt till vår vanliga träningstid. Spelträffarna lördag och söndag är bra. Hebergs Bygdegård är bra.

Lagom med tre träffar så man hinner öva emellan och smälta.

Lite förvånad att HSF lägger ner intresse på spelmannsgrupper där knappast någon varit med på kurserna, det skulle förvåna mig om de har något intresse av att bli bättre.

Kommentarer till svaren

Spelmannsförbundet budget på 70 000 kronor har förbrukats under året.

För spelmannslagen är första besöket gratis och sedan betalar de 500 kronor per besök. Inga extra kostnader för lokaler har tillkommit och besöken har i regel varit på ordinarie tider som spelmannslagen träffats för att spela. Vid besöken har antalet deltagare varit cirka 12-15 personer.

Svaren visar att spelmännen tar till sig kunskaperna genom att de också övar emellan besöken.

Övriga kommentarer

Svaren

Jag hoppas i första hand att det kommer nya kurser med Greger. I andra hand att han kommer ut till spelmannslagen igen.

Vi hyr gärna in Greger igen men då vill vi ha förberett oss med noter på någon ny halländsk låt. Sedan kan det bli kul att höra hans tolkning.

Bra för oss spelmän att få gemensamma låtar att spela. det stärker ”andan” i förbundet, och att våga spela Hallandslåtar i Sverige. Kul om vi hallänningar blir samspelta och har en gemensam repertoar.

Kommentarer till svaren

En aspekt av svaren är att spelmansförbundets låtkurser, besök hos spelmanslagen och kanske också andra spelträffar bör ses sammantaget.

Gregers kommentarer

Jag vill börja med att tacka för förtroendet från HSF och de musikanter och spelmanslag jag haft glädjen att få möta så här långt! Det har varit mycket inspirerande att träffa så många spelmän/kvinnor som är så sugna på att förkovra sig på olika sätt. På det hela taget känns det som ett lyckat projekt och där jag som besökare/ledare känt mig mycket välkommen överallt.

Svårigheten har varit att klara att tillgodose allas behov då:

- Kunskapsnivån är väldigt skiftande på sina håll och man gärna vill att alla kan hänga med, samtidigt som andra inte ska behöva vänta så mycket.
- Behoven, individer emellan, är ibland olika och då behövs det snabba idéer att få med alla vilket kanske inte lyckas alltid.
- Det händer att det råder lite delade meningar och inställningar till låtarna eller spelandet i sig och då upplever jag att det inte bara är att spela på vidare utan att det kan vara viktigt att vi hittar en något så när gemensam uppfattning om saken så att alla drar åt ungefär samma håll. Detta bidrar till onödig tidsåtgång där jag tror att jag kan hitta bättre och effektivare sätt att arbeta.

Vill dock betona att jag aldrig upplevt några motsättningar eller liknande. Det finns mycket mer att göra och jag arbetar mycket gärna vidare med att hjälpa till att få ”fart” på halländskt folkmusikliv så länge det finns intresse för vad jag har att komma med och att jag själv känner att jag kan bidra med något.

Andra synpunkter

Andra synpunkter som inte hör ihop med Gregers besök fanns också med i enkätsvaren. Dessa lämnas här utan någon bearbetning.

- Jag som ledare önskar mig ett forum för bara ledare att träffas. Att lyfta ledarskapsfrågor, ledarskap och även musikalisk utbildning.
- Jag önskar att artister kommer till Halland och Halmstad, så man får gå på trevliga konserter, lyssna på bra grupper eller enstaka artister. Som till exempel Esbjörn Hazelius och Johan Hedin (De var på Kajskjulet med kanske 20 betalande gäster). De var även i Varberg med deras superfina projekt med Musica Vitae efter sommarens bejublade framträdande i Korrö.

- Jag önskar att man bildar ett nätverk, att Hallands Spelmansförbund har ett grupp nätverk för info - lägger upp gruppmail, och att man kan föra vidare intressanta folkliga artister som kommer till Halland. Ex. som Ale Möller och Eric Bibb och Kut Reiersrud kom till Varberg med sin Blues Detour. Så man får veta innan det är, och kan gå!
- Jag önskar samarbete med folkdanslag, att man lär ut folklig pardans, som nedslag hos dem. Att man får komma på besök, kan generera intresse förhoppningsvis i framtiden med att de vill komma på våra arrangemang.
- Jag önskar någon form av forum där man kollar av Högskolan i Halmstad - finns där folk (vilket det borde) som spelar eller har spelat folkmusik. Kan man ordna en grupp med bara dem? Och/eller införliva dem i befintliga grupper (de är inte så många)?
- Jag önskar att det finns en studiecirkel i folkmusik för nybörjare, till exempel för studerande i samarbete med Vuxenskolan.
- Jag tycker att HSF skulle fundera på att ta hit spelledare på andra instrument till exempel nyckelharpa och klarinett. Vi har här i Halland en lärare på kulturskolan i Varberg som spelar folkmusik på klarinett, en kollega till Anette Wallin. Han är med som jury medlem i Zornmärkes-juryn. En bra kursledare med huvudinstrument klarinett men spelar även durspel, munspel och blockflöjt. Han är nog den bredaste kursledare vi kan få tag på med kunskap på så många instrument. Per-Nils Johansson, Västgöte som numera bor i Frillesås.
- I spelmanslagen finns deltagare som inte är medlemmar i Hallands Spelmansförbund. I samband med besöken kan man agera för att dessa också blir medlemmar.